

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΡΕ ΜΠΙΡΑΜΠΩ

ΕΚΕΙΝΟΣ Ο ΤΣΙΓΓΟΥΝΗΣ Ο ΘΕΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ

ΟΝ γνώρισε τον θείο μου τόν Αιμίλιο ; με ρώτησε ο Ζάν.

“Όταν ήμασταν παιδιά και κάναμε αταξίες, α’ γονείς μας μάζ έλεγαν :

—“Αν δεν καθήσετε φρόνιμα, θά σάς πάμε στο θείο σας τόν Αιμίλιο ...”

Κι’ άμέσως έμεις ζαρώνουμε πάνω σε μία καρτέλα, με τό κειφάλι κατεβαμένο και τό δάχτυλο στό στόμα.

Και όμως, δεν ήτανε διόλου κακόσ μαζί μας ό θεός Αιμίλιος, Άπεναντίας, μάζ αγαπούσε πολύ κι’ ή χαρά του ήτανε νά μάζ σφιγγή στην άγκαλιά του, νά μάζ χάζειν τιά μαλλιά και νά μάζ ρωτά γιά τήν πρόδο και στό μαθήματα. Μάζ έδινε μάλιστα και κωφρέτα. Κατά βάθος δηλαδή δεν χροιάζονταν και μεγάλη προσοχή για τόν άγαπούτο άυτόν μου τόν Αιμίλιο. Μάζ έψωταν τα λόγια που μάζ έλεγαν γι’ αυτόν α’ γονείς μας !..

Ο’ γονείς μου ίδιως τόν μισούσαν και τόν περιφρονούσαν, τόν καυμένο τόν θείο ! “Όταν ό πατέρας μου ήθελε νά φανή δυσάρεστος στη μητέρα μου, τής μιλούσε γιά τόν θείο Αιμίλιο, λέγοντάς τής : “Ο Αιμίλιος ό τσιγγουνής” ! “Ετσι φυσικά δεν μπορούσαμε και μεις νά αισθανόμαστε και μεγάλη συμπάθεια γιά τόν θείο μας αυτόν.

Τό μόνο παλιό μου εύχαμο έμεις τιά παιδιά εναντίον τού θείου μας, ήτανε τό ότι μάζ έδινε γλυκίσματα χάζασμένα. “Όταν τιά γλυκά του ήσαν διάκερα, ήσαν ξερά, κι’ όταν ήσαν φρέσκα, ήσαν δυο ψύχουλα, γιατί πάντα ό θεός Αιμίλιος φρόντιζε ν’ αγοράζή τιά φριτότερα που θά μπορούσε νάφω. Μάζ πείραζαν άκόμα και τιά γένια του. Μάζ κοιτούσαν φριχτά, γιατί ό θεός Αιμίλιος δεν ζωφίζονταν τακτικά. Ακόμα ό καυμένος όμως μάζ κίτταζε με στοργή, καθώς κρατανόμαζε, από ενγένεια, γιά νά μη τόν προσβάλουμε, τιά ταγκά του άμύγδαλα και τιά μπαγιάνιες πάστες του, και μάζ έλεγε :

—“Τρώτε, παιδιά μου, τρώτε !..”

Από φορές τό χρόνο έφρετε νά πάμε νά φάμε σπίτι του. Θά μου μιλούν άληθινότητα τιά φριχτά έκείνα γεύματα !.. “Όλο μας τό σόι ήταν εκεί μαζεμένο, και τό πράγμα δεν ήτανε διόλου ευάριστο. Οί Βεντάο ήσαν τσακαμένοι με τούς Φαρζώ κι’ ό Φαρζώ, παρ’ όλες τές περιποιήσεις και τιά γλυκόλογα τούς προς τούς Μπιντού, τούς μισούσαν στά κατάβαθα τής φρεζής τους γιά τήν τόσο ευδεικτική πολυτέλειά τους. “Άλλοι λοιπόν έμεναν άλόελα σιωπηλοί στό τραπέζι, άλλοι μιλούσαν ύπερβολικά κι’ όλοι άντιστοιμούσαν πότε νά τελειώσει αυτή ή αγοράγία ! “Ο θεός Αιμίλιος ήτανε ίσως πιο στενωχωρημένος από όλους. Προσπαθούσε, ώστόσο, νά κρατήρη κάποια ζοφρότητα στην οικογενειακή αυτή συνγέντρηση, κάποιο θετικό τόνο. Ίσως νάθελε μάλιστα και νά συμπιλήσει τούς διαφόρους συνγενείς του, νά φέρη τήν διώνεια στην οικογένεια. Χαμένος κόπος όμως !..

—Δέν μάζ λές, Αιμίλιε, γιατί μάζ προσκαλείς όλους μαζί ; τόν ρωτούν χαμιά φορά οί Βεντάο ή οί Φαρζώ.

—“Έξω νάχω όλόγυρα μου όλόκληρη τήν οικογένεια, άπαντούσε έ- κείνος.

Οί Βεντάο όμως κι’ ό Φαρζώ δεν τιά πίστευαν αυτά. “Έψωσαν πολύ καλά πώς ό τσιγγουνής εκείνος Αιμίλιος τό εφίρμα οικονομικότερο νά δίνη ένα τραπέζι, σ’ όλη τήν οικογένεια, αντί νά περιποιηται σήμερα τούς μισούς κι’ άφότερα τούς άλλους μισούς. Κανείς όμως από τούς συνγενείς δεν μπορούσε νά λείρη από τό τραπέζι εκείνο : “Ήτανε, βλέπετε, ή κληρονομιά στή μέση... “Εξ αίτίας αυτής τής κληρονομιάς, οι συνγενείς δεν μπορούσαν καλά-καλά ούτε νά καθορίσουν τιά αισθημα- τιά τους γιά τόν θείο Αιμίλιο. Θεωρούσαν βέβαια πολύ άποικριστική τήν τόση τόν φιλαργγία, πού ήαν άοφάνερη σέ κάθε περίπτωση : “Ήτανε μισοφρονα όμως νά μη σκεφθούν — χωρίς φυσικά νά φανερώνουν ποτέ αυτή τους τιά σκέψη — ότι κι’ αυτόν τόν τρώετο όλο και μεγαλύτερο τό ποσό που θά κληρονομούσαν μιά μέρα. Φρογγίνονταν λοιπόν όλοι τους με μεγάλη ενγένεια προς τόν θείο Αιμίλιο, όσο ήσαν μαζί του, και τόν έφωζαν με μεγάλη άωφρότητα, όταν αυτός έλειπε.

—Καλέ είδατε τήν ύπερφορία του ; έλεγε ό Βεντάο. Αύτη είνε περισσότερο συμαγνή κι’ από τήν άλλη πού έδιώξε !.. “Εκείνη είχε πάντα έναν κόμπο στη μέτη, από τό άώνο σινάχι τής, και δεν ήξερε κανείς σέ ποιά πιάτο θά στείλ η ! “Ερώμα όταν μου σερβίριζε τιά σούπα ! Αυτή όμως ή τορρινί είνε τρυφερότερη ! Είδες τοίμπλες στό μάτια τής ; Και κάτι χέμα !.. “Ευτήδες δεν τήν άφρηνι νά πλυθή ό θεός Αιμίλιος, γιά νά τήν βλέπομε και νά μάζ κόδετα ή όρεξη. “Ετσι έλλάζε νά περισεύουν τιά φαγητά νά νά περάση μιά βδομάδα με δαίτα.

—“Εγώ, έλεγε ή κ. Μπιντού, τρώγω δυο μπορώ, επίτηδες, γιά νά τόν στενωχωρίσω !.. Τόν είδες πώς με κίτταζε στό γεύμα ;

—“Αυέ τό κόλπο τού γιατρικού ; έλεγε ό Φαρζώ. Δεν πρέπει νά μάζ παίρη και γιά ήλθιους !.. Στά φρόντα άρχίζε πάντα νά ξεφοβόμη. Τό παρατήρησα καλά αυτό και μπορέσα νά τό προσέξω και σεις. Τού φέρνον τότε τό κειφάλι με τό σπορτάτα του. “Ο γιατρός τού είνε, λέει, νά παίρη μιά κονταλιά τής σούπας μετά τό φαγητό. “Ε, λοιπόν, έφρε- νε τί έχει μέσα στό κειφάλι ; Βενεδικτήρη, παιδιά μου, μάλιστα, Βενεδικτήρη ! Βρήκε αυτό τό κόλλο γιά νά πινη μόνος του, χωρίς νά προσ- φέρη στους άλλους !.. Καταλάβατε !..

“Άλήθεια, ό θεός Αιμίλιος τ’ αγαπούσε τιά λίγο άνέκαθεν. “Άλλοτε, πριν τόν πάσει αυτή ή φιλαργγία, είχε, όπως έλεγαν, πάνω στό τρα- πέζι τόν διάφορα μπουκάλα ποζοχρμα. Γιατί ή φιλαργγία του τόν έψιασε ζαρνικά, σάν άρρώστεια. Μεσα σε λίγους μήνες τόν κατάντησε τόν άνθρωπο αυτόν, πού δεν ήτανε βέβαια ποτέ τόν σκατάλιος, ήταν όμως κανονικός σέ όλα τιά ζήτηματα, άληθινό έξηταβελώνο. “Αρχισε από τήν οικονομία και γρήγορα κατάντησε ναυτικός φιλάργγρος, σέ ά- περιόγραφο βαθμό. “Ή μητέρα μου δεν μπορούσε νά έξαση πώς πριν τόν πάσει αυτή ή μαγία, έκανε άκόμα και χρέη στά γένια του. Είχε μάλιστα κι’ ένα χρυσό, άρακό βραχόλι, πού τής χάρισε ό θεός κάποτε στό γενεθλιά τής, γεμάτος χαρά και γέλια. “Άλλος άνθρωπος τότε !.. “Άλλος άνθρωπος σήμερα !..

Φυσικά, μ’ αυτή τιά διατα πού έκανε ό θεός Αιμίλιος, δεν μπορούσε ν’ άνθήρη και πένθε πολύ γρήγορα. Οί Βεντάο, οί Φαρζώ κι’ ό Μπιν- τού Ξεναθούσαν έτσι και πάλι στό σπίτι του. Αύτη τιά φορά έφωζαν νά βρονη τιά διαθήρη τού συχωρομένου. Βρήκαν τέλος ένα γράμμα. Τό άνοιξαν και διάβασαν :

“Πολυαγαπημένοι μου. Συλλογίζομαι τιά στιγμή πού θά διαβάσετε αυτό τό γράμμα... “Όλοι σας με λέγατε : “Εκεί- νος ό τσιγγουνής ό Αιμίλιος !” Μη διαμαρτύρεσθε γι’ αυτό, τό έξρω πολύ καλά. “Εκείνο πού με λυπεί, είνε πού δεν θά μου Ξεναθούσε αυτό τό όνομα. Αυτό είνε τό κακό. Και τώρα θά σάς εξομολογηθώ κάτι, πού δεν τόλμησα νά σάς τό φανερώσω ποτέ, όσο ζούσα. “Εκείνο, ώστόσο, πού ζέρον κα- λά τιά ζωία και τούς ανθρώπους, θά με δικαιώσουν : Δέν είνε και τί φιλάργγρος, άγαπητό μου. Συχαίνομαι μάλιστα και περιφρονώ τούς φιλαργγρούς ! Είμαι όμως ένας κατεστρα- μμένος άνθρωπος. “Έχασα όλη μου τήν περιουσία. “Έκανα κάποτε μία κερδοσκοπική έπιχείρησι, ό ύπο- λογισμός μου βγήκαν λανθασμέ- νος κι’ όλη μου ή περιουσία χάθη- κε. “Εμενα κυριολεκτικά φτωχός. Μόλις πού άπόμειναν κάτι έλαχι- στα, γιά νά ζήσω φτωχικά, πειν- χρά, πολύ πεινχρά... Δέν θέλησα ποτέ νά σάς τιά πιά αυτά από περηφάνεια. “Ίσως νά τόκανα κι’ ά- πό φόβο : Δέν αγαπά κανείς μέ- σα στην οικογένεια του τόν φτωχό συγγενή. “Ετσι προτιμούσα νά εί- μαι “Εκείνος ό τσιγγουνής ό Αι- μίλιος”. Με περιφρονούσατε, αλλά δεν τόλμησα νά με ταπεινώσετε

ποτέ. Κι’ αυτό τόδερικα προτιμώτερο. Σας παρακαλώ τώρα νά με συχωρέσατε γιά τήν άποψητέσει, πού χωρίς άλλο σας προξενώ αύτη τιά στιγμή. Σας παρακαλώ άκόμα νά σέ συχω- ρέσατε γιά τιά φτωχικά φαγητά, πού σας ανάγκαζε νά τρώ- τε. “Αν ξεράτε τιά ύπολογισμούς και τιά στερησίες μου στοίχι- ζαν, ώσπου νά μπορέσω νά σας μαζέψω όλόγυρα μου, είμαι βέβαιος πώς θά με συχωρούσατε !.. Παρακαλώ και τιά παι- δία, τ’ αγαπημένα μου τ’ άνήμα, νά με συχωρέσουν γιά τιά τρισάθλια γλυκά που τ’ έδιναν. “Ίσως θάκανα καλύτερα νά μη τούς έδιναν τίποτε. Πόσο όδυνηρό όμως είνε γιά έναν θείο, νά μη προσφέρη τίποτε, τίποτε, σην’ άνήμακια του !...”.

Τό γράμμα έξακολούθησε στον ίδιο τόνο. Μιά στενωχωρη σιωπή ά- κολούθησε τό τέλος τής αναγνώσεως. Θάφρετε, βέβαια, όλοι τους νά χαρούν πού ό θεός τους δεν ήτανε ή φριχτή εκείνη μοίμα, ό άποικρι- στικός φιλάργγρος, με τιά νεκρή καρδιά, όπως ύπέθεταν δυο ζώσε. “Ή εκόνα όμως εκείνη ήτανε βαθιά χαραμνή πιά τήν ψυχή τους, τό- σα χρόνια ! Τιποτέ δεν μπορούσε νά τήν σούση ! Τώρα μάλιστα προσ- τέθησε κι’ ή καρδιά τής άπονητέσεως. Γι’ αυτός ό Αιμίλιος ήταν φι- λάργγρος και τώρα γνότασε και φτωχός...

Αύτη τιά στιγμή μπήκε στό δωμάτιό τό ξαδέλφός μου, κρατώντας μία μπουκάλα στό χέρι, τήν περιήμη μπουκάλα τού θείου, από τήν όποία έψωρε μία κονταλιά, ίσως’ από τό φαγητό.

—Βρέ παιδιά, είνε, και σ’ αυτό τόν άδικήμα, τό συχωρομένο !.. “Ή Βενεδικτήρη του είνε πραγματικό, άληθινό φάρμακο. “Όποιος δεν τό πιστεύει, άς έφθει νά μνησίρη τιά μπουκάλα...

Κανείς δεν σκοπίσθη νά βεβαιωθή γι’ αυτό. “Όλοι τους, άγαπα- κημένους, είναν τήν ίδια σκέψη :

—Μορέ τόσα χρόνια νά τόν ήτοπέρουμε γιά τό τίποτε !.. Μάζ τήν έφερε ό άλιτήριος !.. Μάζ έλεψε !..

ΑΝΤΡΕ ΜΠΙΡΑΜΠΩ

“Ο καυμένος ό θεός Αιμίλιος !..”